

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag
om ändring av lagen om polisens personregister**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i lagen om polisens personregister. Ändringarna har samband med konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå, som ingicks i Bryssel den 26 juli 1995, samt ett till konventionen fogat tilläggsprotokoll som upprättades den 24 juli 1996 och som gäller behörigheten för Europeiska gemenskapernas domstol. Till riksdagen skall särskilt avlåtas en proposition om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen och tilläggsprotokollet.

Genom nämnda konvention inrättas en europeisk polisbyrå, vars uppgift är att bistå de behöriga myndigheterna i den Europeiska

unionens medlemsstater vid förebyggande och utredning av de former av internationell brottslighet som anges i konventionen.

Vidare föreslås vissa nödvändiga ändringar i de bestämmelser som gäller begränsning av den registrerades rätt till insyn, utlämnande av uppgifter till andra än polisen och utlämnande av uppgifter till utlandet, bestämmelserna om polisens rätt att få uppgifter ur vissa register samt de bestämmelser som gäller utlåtanden om tillförlitlighet.

Lagen avses träda i kraft samtidigt som konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge	3
1.1. Bestämmelserna om polisen personregister	3
1.2. Konventionen om Europeiska polisbyrån och Europeiska polisbyrån	3
2. Föreslagna ändringar	5
2.1. Ändringar som godkännandet av Europolkonventionen förutsätter i lagen om polisens personregister	5
Allmänt	5
Utlämnande av personuppgifter ur polisen personregister till Europol och för registrering i Europols datoriserade informationssystem	5
Inhämtande av personuppgifter till behöriga myndigheter ur Europols datoriserade informationssystem	6
Utlämnande av personuppgifter ur polisens personregister till behöriga myndigheter	7
Begränsningar av den registrerades rätt till insyn	7
Utövande av insyn i Europols datoriserade informationssystem	7
Den nationella myndighetens rätt att utöva tillsyn	7
Givande av utlåtanden om tillförlitlighet till Europol	8
Utlämnande av personuppgifter till polisen för annat ändamål än det för vilket uppgifterna har inhämtats	8
2.2. Övriga ändringsförslag	8
3. Propositionens verkningar	9
3.1. Ekonomiska verkningar	9
3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	9
3.3. Verkningar för medborgarna	9
4. Beredningen av propositionen	9
5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	9
DETALJMOTIVERING	11
1. Lagförslaget	11
2. Ikraftträdande	16
3. Lagstiftningsordning	16
Bilaga	23
Parallella texter	23

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Bestämmelserna om polisen personregister

På polisens personregister, som har inrättats för skötseln av de uppgifter som avses i 1 § polislagen (493/1995), skall enligt 1 § 1 mom. lagen om polisens personregister (509/1995) tillämpas personregisterlagen (471/1987), om inte något annat föreskrivs i lagen om polisens personregister.

Bestämmelser om polisens permanenta personregister ingår i 1 och 2 kap. lagen om polisens personregister samt 2 kap. förordningen om polisens personregister (1116/1995). Registret över misstänkta och skyddspolisens funktionella datasystem definieras i 2 och 3 § lagen om polisens personregister. Bestämmelserna anger också dessa registers användningsändamål, datainnehåll samt vem som är registeransvarig. När det gäller polisens övriga personregister, anger lagen endast för vems bruk register kan inrättas. Polisen kan inrätta register för polisens riksomfattande bruk, för flera än en polisenhets bruk, för en polisenhets bruk, för att användas av en person som hör till polispersonalen eller av en arbetsgrupp som består av flera sådana personer. Dessa register definieras närmare i förordningen om polisens personregister, som också anger användningsändamålet, datainnehållet och de registeransvariga för dessa register samt förvaringstiderna för uppgifterna i polisens samtliga permanenta personregister. Polisens övriga permanenta riksomfattande personregister som förs med automatisk databehandling, utom registret över misstänkta, regleras i 2 kap. förordningen om polisens personregister.

1.2. Konventionen om Europeiska polisbyrån och Europeiska polisbyrån

Till riksdagen har separat avlåtits en proposition om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå och i protokollet till konventionen samt om ändring av 26 § tulllagen (P /1997 rd).

I nämnda proposition föreslås att riksdagen skall godkänna konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå, som ingicks i Bryssel den 26 juli 1995, nedan *Europolkonventionen*, samt det till konventionen fogade protokollet, som upprättades den 24 juli 1996 och som gäller behörigheten för Europeiska gemenskapernas domstol.

I enlighet med artikel 1.1 upprättas genom Europolkonventionen en europeisk polisbyrå, nedan *Europol*, vars målsättning är att i enlighet med artikel 2.1 i konventionen, inom ramen för samarbetet mellan medlemsstaterna och i enlighet med artikel K.1.9 i Fördraget om Europeiska unionen, förbättra effektiviteten hos behöriga myndigheter i medlemsstaterna och deras samarbete vad gäller förebyggandet av och kampen mot terrorism, den olagliga narkotikahandeln och andra allvarliga former av internationell brottslighet, i den mån de faktiska omständigheterna visar på förekomsten av en brottslig organisation eller struktur och när två eller flera medlemsstater påverkas av dessa former av brottslighet på ett sådant sätt att en gemensam åtgärd från medlemsstaterna är nödvändig, med hänsyn till brottens omfattning, svårighetsgrad och konsekvenser.

För att uppnå detta mål har Europol i uppdrag att bistå de behöriga myndigheterna i Europeiska unionens (EU) medlemsstater med att bekämpa och utreda i artikel 2.2, 2.3 och 2.5 i Europolkonventionen nämnda former av internationell brottslighet (*Europolbrottslighet*). Inledningsvis skall Europol enligt punkt 2 förebygga och bekämpa den olagliga narkotikahandeln samt den olagliga handeln med nukleära och radioaktiva ämnen, den illegala invandringen, människohandeln och handeln med stulna fordon. Därefter skall Europol, senast två år efter att konventionen har trätt i kraft, även behandla brott som begåtts eller misstänks bli begångna i samband med terroristaktiviteter. I tillägget till konventionen som avses i samma punkt anges också de övriga former av internationell brottslighet som EU:s råd kan besluta att ge Europol i uppgift att arbeta med. Till denna brottslighet räknas brott mot liv, en persons fysiska integritet, hälsa och frihet, brott mot nationell och offentlig egen-

dom samt bedrägeri och olika former av olaga handel och miljöbrott. Till Europols behörighet hör i enlighet med punkt 3 också penningtvätt som har samband med dessa typer av brottslighet och övriga brott som hör samman med sådan brottslighet. En allmän förutsättning för att Europol skall ha behörighet i fråga om dessa brott är att faktiska omständigheter visar på förekomsten av en brottslig organisation eller struktur och att två eller flera medlemsstater påverkas av dessa former av brottslighet. I punkt 5 preciserar vad som avses med den olagliga narkotikahandeln i Europolkonventionen.

I enlighet med artikel 3 i Europolkonventionen underlättar Europol också informationsutbytet mellan medlemsstaterna. Dessutom inhämtar, samlar, analyserar och förmedlar byrån information och underrättelser om brott som hör till Europols behörighet samt underrättar om samband som konstaterats mellan brottsliga gärningar, ansvarar för databaser som innehåller uppgifter och sammanställer allmänna lägesrapporter om brottsligheten samt gör utredningar om brottsförebyggande metoder, brottsutredningsmetoder samt vetenskapliga och tekniska polismetoder. Konventionen ger ändå inte Europol någon egen behörighet att vidta operativa åtgärder i medlemsstaterna.

Med behöriga myndigheter avses enligt artikel 2.4 i Europolkonventionen sådana offentliga organ i medlemsstaterna, som är behöriga att förebygga och utreda brottslighet. Till dessa myndigheter hör i Finland förutom polisen även gränsbevaknings- och tullmyndigheterna samt undersökningsavdelningen vid försvarsmaktens huvudstab (*behöriga myndigheter*). I enlighet med 1 § 1 mom. polislagen är polisens uppgift att trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga brott, reda ut brott och sörja för att brott blir föremål för åtalsprövning. I enlighet med 13 § förundersökningslagen (449/1987) görs förundersökning av polisen, om inte annat stadgas särskilt. I enlighet med lagen om gränsbevakningsväsendet (5/1975) har gränsbevakningsväsendet i uppgift att bevaka och utöva uppsikt över rikets gränser samt att jämte polisen upprätthålla allmän ordning och säkerhet inom gräns- och havsområdet ävensom att jämte tullverket handha tullbevakningen. I enlighet med 12 § kan gränsbevakningsväsendet utföra förundersökning av brott som begåtts inom

området av dess tjänsteuppgifter om undersökningen på grund av brottsarten inte hör till polisen eller till någon annan myndighet. I enlighet med 43 § tullagen (1466/1994) har tullman vid förundersökning som utförs av tullmyndighet av tullbrott som avses i 42 § samma rätt att vidta utredningsåtgärder och använda tvångsmedel som polisman vid polismyndighets förundersökning. I enlighet med 1 § lagen om fullgörande av polisuppgifter inom försvarsmakten (1251/1995) har försvarsmakten i regel hand om undersökningen av brott som begåtts av en krigsman samt undersökningen av sådana brott som riktar sig mot försvarsmaktens egendom och som begåtts av en person i försvarsmaktens tjänst.

Artikel 4.1 i Europolkonventionen förutsätter att varje medlemsstat upprättar eller utser en nationell enhet som i enlighet med punkt 2 är det enda sambandsorganet mellan Europol och de nationella behöriga myndigheterna. I enlighet med artikel 5.1 skall varje nationell enhet sända till Europol minst en sambandsman som är underkastad den nationella rätten i sitt hemland med reservation för de särskilda bestämmelserna i konventionen. Enligt punkt 2 har sambandsmännen i uppdrag att från sin nationella enhet representera dess intressen inom Europol, i enlighet med hemlandets nationella rätt och med iakttagande av de tillämpliga verksamhetsreglerna för Europol. I enlighet med punkt 3 och 4 skall sambandsmännen, inom ramen för Europols målsättning bidra till utbytet av information mellan sina respektive nationella enheter och Europol och samordning av åtgärder till följd av detta.

I Finland skall centralkriminalpolisen bli nationell enhet som meddelar Europol namnen på de sambandsmän som avses i artikel 5 och som utsetts av behöriga myndigheter och som bland sin personal utnämner de personer som i enlighet med artikel 4.4 har i uppgift att på eget initiativ förse Europol med den information och de underrättelser som är nödvändiga för att Europol skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter, tillgodose Europols önskemål om information, underrättelser och råd, uppdatera information och underrättelser, med iakttagande av nationell rätt utnyttja och lämna ut information och underrättelser till nytta för behöriga myndigheter, tillställa Europol begäran om råd, information, underrättelser och analyser och till Europol överföra uppgifter för regi-

strering i databaserna samt övervaka att varje utbyte av uppgifter mellan Europol och dem själva sker enligt lag. Artikel 4.3 i Europolkonventionen förutsätter att medlemsstaterna vidtar alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den nationella enheten kan utföra sina uppgifter och särskilt att denna enhet har tillgång till lämplig nationell information.

Det föreslås att bestämmelserna om rätten av centralkriminalpolisen i egenskap av nationell enhet och av den person som denna har sänt till Europol att använda och lämna ut information som rör Europol-brottslighet till förfogande för behöriga myndigheter, Europol och nationella enheter av Europolis medlemsstater skall ingå i 2, 13 a, 14 och 17-20 § i lagförslaget.

Enligt artikel 23.1 i Europolkonventionen skall varje medlemsstat också utse en nationell tillsynsmyndighet som skall ha till uppgift att kontrollera att uppgifter sänds till Europol enligt nationell lagstiftning och så att individens rättigheter beträffande datasekretess inte kränks. I Finland föreslås dataombudsmannen bli nationell tillsynsmyndighet. I enlighet med 1 § lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen (389/1994) finns för behandlingen av ärenden som avses i personregisterlagen i samband med justitieministeriet en datasekretessnämnd och en dataombudsmannatjänst. I enlighet med 5 § skall dataombudsmannen med undantag av datasekretessnämndens uppgifter behandla och avgöra ärenden som gäller personregister samt sköta övriga uppgifter som följer av personregisterlagen, följa den allmänna utvecklingen i fråga om personregisterpraxis samt ta nödvändiga initiativ, sköta om den informationsverksamhet som hör till hans verksamhetsområde, samt sköta det internationella samarbete som har samband med personregister.

Det föreslås att bestämmelserna om dataombudsmannens rätt att övervaka lagenligheten av de uppgifter som lämnas ut till Europol skall ingå i 15 och 16 a § i lagförslaget.

En stor del av Europolkonventionen består av bestämmelser om det datoriserade informationssystem som inrättas i anslutning till byrån. Konventionen innehåller detaljerade bestämmelser om Europolis informationssystem, de uppgifter som ingår i detta, rätten av de nationella enheterna och Europolis personal att använda detta system samt om data-

behandling, datasäkerhet och datasekretess.

2. Föreslagna ändringar

2.1. Ändringar som godkännandet av Europolkonventionen förutsätter i lagen om polisens personregister

Allmänt

Att uppgifter utlämnas till Europol och särskilt att dess datoriserade informationssystem inrättas och uppgifter lämnas till Europolis datoriserade informationssystem och till behöriga myndigheter i Europolis medlemsstater kräver ändringar i lagen om polisens personregister.

Utlämnande av personuppgifter ur polisens personregister till Europol och för registrering i Europolis datoriserade informationssystem

Enligt artikel 4.1 i Europolkonventionen skall varje medlemsstat upprätta eller utse en nationell enhet som i enlighet med punkt 2 är det enda sambandsorganet mellan Europol och medlemsstatens behöriga myndigheter. I enlighet med punkt 3 skall medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den nationella enheten kan utföra sina uppgifter och särskilt att denna enhet har tillgång till lämplig nationell information. Den nationella enheten har bl.a. i uppdrag att på eget initiativ förse Europol med den information som är nödvändig för att Europol skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter och uppdatera information. Den nationella enheten kan också direkt föra in uppgifter i Europolis informationssystem. Europol kommer att ha sitt säte i Haag, Nederländerna, varför den finländska nationella enheten, dvs. centralkriminalpolisen, måste ha möjlighet att lämna ut uppgifter ur polisens personregister till utlandet.

I lagförslaget föreslås att för polisens riksomfattande bruk skall inrättas ett permanent personregister (*Europolregistret*) som förs med hjälp av automatisk databehandling. I detta register skall i enlighet med artikel 8.1 och 8.4 i Europolkonventionen samlas uppgifter om personer som med stöd av finsk lagstiftning misstänks för brott som hör till Europolis behörighet eller delaktighet i ett sådant brott eller som har dömts för ett sådant brott, samt om personer som enligt lag

på basis av vissa fakta förmodas begå allvarliga brott som hör till Europols behörighet. Uppgifter för Europolregistret skall få inhämtas och användas på samma grunder som de som gäller för det nuvarande registret över misstänkta. För sistnämnda register får inhämtas uppgifter om personer som kan misstänkas begå eller ha begått brott på vilket kan följa fängelse, eller om personer misstänks medverka eller ha medverkat till ett brott för vilket kan följa fängelse i mer än sex månader. Av denna anledning föreslås att bägge registren såsom delregister skall sammanföras till ett datasystem som skall heta datasystemet för misstänkta. Centralkriminalpolisen skall i egenskap av nationell enhet kontrollera och bearbeta de uppgifter som införs i Europolregistret så, att de motsvarar bestämmelserna i artikel 8.2 och 8.3 i Europolkonventionen och sedan genom direkt anslutning registrera dessa kontrollerade och vid behov bearbetade uppgifter i Europols informationssystem. I enlighet med punkt 2 får personuppgifterna enbart innehålla personens efternamn, efternamn vid födelsen, förnamn och i förekommande fall tilltalsnamn eller antagna namn, födelsedatum och -ort, medborgarskap, kön samt vid behov andra kännetecken som möjliggör identifiering, särskilt speciella objektiva och bestående fysiska kännetecken. Förutom de uppgifter som avses i punkt 2 får enligt punkt 3 om personer registreras uppgifter om brott och gärningsbeskrivning, inbegripet tid och plats, de medel som använts eller misstänks kunna användas, de berörda enheterna och deras aktbeaktningar, misstanke om tillhörighet till en kriminell organisation samt fällande domar i den mån de rör brott inom Europols behörighet.

Sådana behöriga myndigheter som avses i artikel 2.4 i Europolkonventionen är i Finland förutom polisen även gränsbevaknings- och tullmyndigheterna samt undersökningsavdelningen av försvarsmaktens huvudstab. I lagförslaget föreslås att även dessa myndigheter skall ha rätt att genom direkt anslutning registrera personuppgifter i polisens Europolregister för att förebygga och utreda Europolbrottslighet. En sådan rätt att registrera genom direkt anslutning är nödvändig för att även andra behöriga myndigheter än polisen skall ha möjlighet att på ett snabbt och ekonomiskt sätt tillställa centralkriminalpolisen, som är nationell enhet, den informa-

tion som ifrågavarande myndigheter önskar förmedla till Europol.

Inhämtande av personuppgifter till behöriga myndigheter ur Europols datoriserade informationssystem

I enlighet med artikel 17.1 i Europolkonventionen får endast medlemsstaternas behöriga myndigheter överföra eller använda de personuppgifter som tas ur informationsregistret, indexregistret eller de register som skapats för analysändamål och de uppgifter som meddelats på annat lämpligt sätt för att förebygga och utreda brottslighet som omfattas av Europols behörighet och andra allvarliga former av brottslighet.

I lagförslaget föreslås att polisen skall ha rätt att ur Europols datoriserade informationssystem få information som behövs för förebyggande och utredning av brott inom Europols behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet. Med andra allvarliga former av brottslighet avses i Finland sådana brott på vilka kan följa fängelse minst sex månader.

Informationen skall inhämtas genom den nationella enhetens, dvs. centralkriminalpolisens förmedling. I enlighet med artikel 4.2 i Europolkonventionen är den nationella enheten det enda sambandsorganet mellan Europol och de nationella behöriga enheterna. Centralkriminalpolisen skall ha rätt att ur Europols datoriserade informationssystem ge uppgifter till polisenheter eller polisens personal när detta behövs för att förhindra och utreda Europolbrottslighet eller andra allvarliga former av brottslighet. Uppgifter ur Europols informationssystem får dock inte lämnas ut genom direkt teknisk anslutning. I enlighet med artikel 6.2 i Europolkonventionen får informationssystemet som upprättats av Europol ha direkt teknisk anslutning endast med den nationella enhetens system för automatiserad databehandling.

I propositionen föreslås också att centralkriminalpolisen skall ha rätt att ur Europols datoriserade informationssystem lämna ut uppgifter till andra behöriga myndigheter än polisen, när detta behövs för förebyggande och utredning av Europolbrottslighet och andra allvarliga former av brottslighet. Uppgifter ur Europols informationssystem skall dock inte få lämnas ut genom direkt teknisk anslutning.

Utlämnande av personuppgifter ur polisens personregister till behöriga myndigheter

För att effektivt kunna förebygga och utreda brottslighet bör även andra behöriga myndigheter än polisen få uppgifter ur polisens personregister, särskilt uppgifter som har införts i Europolregistret. Av denna anledning föreslås det att polisen skall ha rätt att ur polisens personregister lämna ut uppgifter till andra behöriga myndigheter för förebyggande och utredning av Europolbrottslighet och andra allvarliga former av brottslighet.

I propositionen föreslås även att polisen för förebyggande och utredning av Europolbrottslighet samt andra allvarliga former av brottslighet skall ha rätt att till polisen lämna ut information som har erhållits i samband med ett visst uppdrag men som inte hänförs sig till uppdraget i fråga.

Begränsningar av den registrerades rätt till insyn

Den rätt till insyn som en registrerad har enligt personregisterlagen begränsas i lagen om polisens personregister. En registrerad har inte rätt till insyn i registret över misstänkta, skyddspolisens funktionella datasystem eller i övriga sådana klassificeringsuppgifter eller uppgifter om tillvägagångssätt som ingår i polisens övriga register och som gäller personer eller gärningar. Dataombudsmannen kan på den registrerades begäran kontrollera att de uppgifter om honom som har införts i ovan nämnda register är lagenliga.

Personuppgifter införs i Europolregistret enligt samma grundläggande principer som i registret över misstänkta. Särskilt när det gäller brott som någon misstänks begå skulle den misstänktes rätt till insyn i uppgifter som gäller honom själv omintetgöra observationer som det kanske har tagit en behörig myndighet månader att fullgöra, samtidigt som myndigheternas metoder för förhindrande av brott skulle avslöjas. Det är därför nödvändigt att den registrerade inte heller har insyn i Europolregistret. Eftersom registret över misstänkta och Europolregistret bildar datasystemet för misstänkta, föreslås i propositionen att de registrerade inte skall ha insyn i datasystemet för misstänkta.

Utövande av insyn i Europols datoriserade informationssystem

Enligt artikel 19.1 i Europolkonventionen kan var och en utnyttja sin rätt att utan avgift få tillgång till eller kontrollera sådana uppgifter och honom eller henne själv som Europol lagrar, och får i detta syfte begära detta i en valfri medlemsstat hos behörig nationell myndighet, som därefter utan dröjsmål skall underrätta Europol om detta och meddela personen i fråga att Europol kommer att svara denne direkt.

I propositionen föreslås att en sådan begäran om utövande av insyn i Finland skall lämnas till polismyndigheterna, som har ett riksomfattande nät med betjäningssbyråer (1.5.1997 fanns 244 st). En person skall få framställa begäran om utövande av insyn till närmaste betjäningssbyrå. Genom detta förfarande skulle man främja serviceprincipen i förvaltningen och även beträffande Europols informationssystem åstadkomma ett likadant förfarande med begäran om insyn som det som tillämpas i fråga om polisens personregister.

Den nationella myndighetens rätt att utöva tillsyn

Artikel 23.1 i Europolkonventionen förutsätter att varje medlemsstat skall utse en nationell tillsynsmyndighet som har till uppgift att helt oberoende och i enlighet med den nationella rätten övervaka att såväl registrering av personuppgifter i Europols informationssystem, användningen av personuppgifter och överföringen till Europol, i vilken form den än sker, sker lagligt. Den nationella tillsynsmyndigheten skall ha möjlighet att hos de nationella enheterna eller i sambandsmännens utrymmen kontrollera de uppgifter som medlemsstaten registrerat och som finns i informationsregistret och i indexregistret i enlighet med tillämpliga nationella förfaranden. I Finland föreslås dataombudsmannen bli nationell tillsynsmyndighet.

I propositionen föreslås att datombudsmannen skall ha tillgång till Europolregistret för att i enlighet med Europolkonventionen övervaka att registreringen och användningen av personuppgifter i Europols informationssystem och utlämnande av uppgifter för registrering i detta system sker lagligt och så att individens rättigheter inte kränks.

I överensstämmelse med artikel 23.2 i Europolkonventionen föreslås att var och en skall ha rätt att begära att den nationella tillsynsmyndigheten säkerställer att registreringen hos och överföringen till Europol, i vilken form den än sker, av uppgifter som berör honom eller henne är laglig samt även att medlemsstatens användning av uppgifterna sker lagligt. Bestämmelsen är främst avsedd att vara informativt och visa hur den indirekta kontrollen fungerar enligt Europolkonventionen.

I propositionen föreslås också att envar skall ha rätt att begära att Europols gemensamma tillsynsmyndighet försäkrar sig om att insamling, registrering, behandling och användning av personuppgifter om honom inom Europol utförs på ett lagligt och korrekt sätt. Bestämmelsen överensstämmer med artikel 24.4 i Europolkonventionen. Av konventionen framgår dock inte klart hur en begäran skall tillkänna den gemensamma tillsynsmyndigheten. Därför föreslås att även en sådan begäran utöver till dataombudsmannen även skall få framställas till polisen, som skall förmedla begäran vidare till Europols gemensamma tillsynsmyndighet.

Givande av utlåtanden om tillförlitlighet till Europol

När Europol anförtror vissa personer uppdrag som är känsliga från säkerhetssynpunkt, skall medlemsstaterna enligt artikel 31.2 i Europolkonventionen åta sig att på begäran av Europols direktör utföra säkerhetsundersökningar av sina egna berörda medborgare, i enlighet med sina nationella bestämmelser och att bistå varandra i denna uppgift. Den behöriga myndigheten skall dock inskränka sig till att till Europol översända endast slutsatserna rörande resultatet av säkerhetsundersökningen och slutsatserna är bindande för Europol.

För utförande av sådana säkerhetsundersökningar och utlämnande av slutsatSUPPGIFTER till Europol föreslås att polisen skall ha rätt att i form av utlåtanden om tillförlitlighet till Europol utlämna uppgifter om personer med iakttagande i tillämpliga delar av vad 23 § lagen om polisens personregister föreskriver om utlåtanden om tillförlitlighet. Samtidigt föreslås att 23 § 1 mom. 2 punkten skall ändras så, att utlåtande om tillförlitlighet kan ges också om personer som har anförtratts uppdrag som ger dem möjlighet

att få tillgång till uppgifter som kunde äventyra statens säkerhet eller ett betydande allmänt intresse eller betydande enskilt ekonomiskt intresse om de röjs olovligen.

Utlämnande av personuppgifter till polisen för annat ändamål än det för vilket uppgifterna har inhämtats

Enligt 16 § personregisterlagen får personuppgifter som ingår i personregister användas endast för det ändamål som har bestämts innan uppgifterna börjar inhämtas, om inte annat följer av personregisterlagen eller bestämmelser i annan lag. I 18 § lagen om polisens personregister finns bestämmelser om utlämnande av uppgifter till polisen för andra ändamål. Enligt paragrafens 2 mom. får dock inte uppgifter ur registret över misstänkta, ur skyddspolisens funktionella datasystem eller sådana uppgifter i ett personregister avsett för en persons eller en arbetsgrupps bruk vilka inte hänför sig till ett enskilt uppdrag utlämnas för ändamål som berör förvaltningen av tillstånd, eftersom dessa uppgifter är av tipskaraktär och således är otillförlitligare.

Det datasystem för misstänkta som föreslås bli inrättat skall bestå av det nuvarande registeret över misstänkta samt av det nya Europolregistret. I dessa register skall också registreras observationsuppgifter av tipskaraktär. Av denna anledning föreslås att inte heller uppgifter ur datasystemet för misstänkta skall få utlämnas för ändamål som gäller förvaltningen av tillstånd.

2.2. Övriga ändringsförslag

I 13 § 2 mom. 3 punkten föreslås en ändring som beror på att ifrågavarande myndighet har bytt namn. I 2 mom. 6 punkten föreslås dessutom en ändring som gäller polisens rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet. I lagförslaget föreslås att polisen skall ha rätt att genom teknisk anslutning få sådana uppgifter ur befolkningsdatasystemet som nämns i 4 och 5 § befolkningsdatalagen (507/1993).

Till 15 § 1 mom. 3 punkten föreslås en bestämmelse om att den registrerade rätt till insyn enligt paragrafen inte heller skall omfatta observationsuppgifter som gäller en person och som har införts i polisens personregister.

I 19 § 5 och 6 punkten föreslås ändringar

som beror på att ifrågavarande myndigheter har bytt namn. Likaså föreslås att till paragrafen skall fogas en ny 7 punkt om att tjänstemän med särskilda polisbefogenheter skall ha rätt att genom teknisk anslutning få uppgifter ur polisens personregister när detta behövs för skötseln av de uppgifter som avses i 1 § polislagen.

Till 20 § föreslås ett nytt 5 mom. med en bestämmelse om polisens rätt att i form av utlåtande om tillförlitlighet lämna uppgifter till Europol, EU:s organ och Europeiska ämbetsverk och institutioner.

Till 23 § 1 mom. föreslås bestämmelser om polisens rätt att ge utlåtanden om tillförlitlighet även när det är frågan om att ge en person tillgång till särskilda platser eller bevilja honom en föreslagen titel eller värdighet. I propositionen föreslås att registret över misstänkta som nämns i 2 mom. skall ändras till datasystem för misstänkta.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Att inrätta ett Europolregister i datasystemet för misstänkta medför för polisen engångskostnader på ca en miljon mark. Upprätthållandet av en teknisk anslutning från Europolregistret till Europolns informationssystem innebär uppskattningsvis 500 000 marks årliga kostnader för polisen.

Övriga myndigheter som är behöriga att förebygga och utreda brott vållas också smärre årliga kostnader för upprätthållande av teknisk förbindelse till Europolregistret.

3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Att upprätthålla Europolregistret och vara nationell enhet för Finland vållar centralkriminalpolisen ett bestående merarbete motsvarande uppskattningsvis fyra årsverken. För polisen medför detta bestående årliga tilläggskostnader om ca 1,3 miljoner mark. De sambandsmän som polisen och tullen har utsänt och som redan nu är verksamma i Europeiska polisbyråns narkotikaenhet (Europol Drugs Unit, EDU) skall också vara sambandsmän som utsänts till Europol. Den årliga kostnaden för en sambandsman är ca 1 000 000 mark.

Dataombudsmannen bedömer att verksamheten som nationell tillsynsmyndighet och

ledamot av den gemensamma tillsynsmyndigheten medför att det vid dataombudsmannens byrå uppstår ett arbetskraftsbehov motsvarande ett årsverke samt att deltagandet i tillsynsmyndighetens kontrollverksamhet utökar resekostnaderna med ca 100 000 mark.

3.3. Verkningar för medborgarna

Propositionen påverkar inte de olika medborgargruppernas ställning. Individens integritetsskydd kommer att beaktas även när det är fråga om den europeiska polisbyrå som föreslås bli inrättad samt polisbyråns datoriserade informationssystem. Enligt Europolkonventionen skall varje medlemsstat senast den dag då konventionen träder i kraft utöver sin nationella lagstiftning också särskilt iaktaga Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter (FödrS 36/1992), nedan *datasekretesskonventionen*, som samtliga medlemsstater har godkänt, och ta hänsyn till Europarådets rekommendation om användning av personuppgifter i polisens verksamhet, nedan *datasekretessrekommendationen*. För Finlands vidkommande har såväl konventionen som rekommendationen beaktats i den gällande lagen om polisens personregister.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har huvudsakligen beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet. Utlåtande om propositionen har begärts av justitieministeriet, dataombudsmannen, centralkriminalpolisen och skyddspolisen vilkas synpunkter i mån av möjlighet har beaktats vid propositionens beredning.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Till riksdagen har separat avlåtits en proposition om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om upprättandet av en europeisk polisbyrå och i protokollet till konventionen samt om ändring av tullagen. Propositionerna har samband med varandra och därför är en gemensam behandling av propositionerna ändamålsenlig. De ändringar

som måste göras i lagen om polisens personregister därför att Europolkonventionen godkänns framgår närmare av detaljmotiveringen.

Avsikten är att en proposition till en totalreform av lagen om polisens personregister skall avlåtas till riksdagen under år 1998. Behovet för en lagreform beror på bestämmelsen i 8 § regeringsformen samt på personuppgiftslagen som är under beredning och som, när den träder i kraft, skall ersätta den

nuvarande personregisterlagen. I anslutning till totalreformen av lagen om polisens personregister införs i lagen de bestämmelser om utplåning av uppgifter ur registret som nu ingår i bestämmelserna i förordningen om polisens personregister. I den proposition som nu skall avlåtas föreslås en bestämmelse om utplåning av uppgifter endast ur det Europolregister som skall upprättas. Bestämmelsen överensstämmer med artikel 21 i Europolkonventionen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 § *Lagens tillämpningsområde.* Det föreslås att registret över misstänkta, som regleras i gällande 2 momentet, härfter skall heta datasystemet för misstänkta, vilket bättre beskriver det bredare datainnehåll som registret föreslås få.

2 §. *Datasystemet för misstänkta.* Det föreslås att paragrafen skall ändras. Det föreslås att paragrafens rubrik skall ändras så att den bättre motsvarar registrets ändrade innehåll. Datasystemet för misstänkta kan innehålla flera separata applikationer (delregister), som även kan utnyttja samma personuppgifter, som på detta sätt blir gemensamma för applikationerna.

I paragrafen föreslås att 1 mom. skall ändras så, att det konstateras att datasystemet för misstänkta är ett permanent personregister som är avsett för polisens riksomfattande bruk och förs med hjälp av automatisk databehandling. Den ordinarie användargruppen skall omfatta hela polispersonalen, som i allmänhet skall ha rätt att använda uppgifterna i datasystemet.

I det nya 2 mom. föreskrivs att datasystemet för misstänkta skall bestå av de delregister som särskilt anges i momentet. Delregistren skall utgöras av registret över misstänkta, om vilket det finns bestämmelser i den gällande 2 § lagen om polisens personregister, och av det nya Europolregistret som föreslås bli inrättat.

Gällande 2 mom. skall bli 3 mom. Innehållet i momentet ändras inte.

I det nya 4 mom. anges Europolregistrets användningsändamål och vilken information som får inhämtas för registret och införas i detta. För Europolregistret skall få inhämtas och i detta registreras personuppgifter som avses i paragrafens 3 mom., om dessa även enligt Europolkonventionen är personuppgifter som medlemsstaternas nationella behöriga myndigheter får utlämna till sina nationella enheter för överföring till Europol. I Europolregistret skall de behöriga myndigheterna få registrera uppgifter i den omfattning som föreskrivs i paragrafens 3 mom., förutsatt att uppgifterna är avsedda att användas till att förebygga och utreda Europolbrottslighet. Centralkriminalpolisen, som föreslås bli nationell enhet, skall utan dröjs-

mål kontrollera och bearbeta informationen i Europolregistret så, att den motsvarar villkoren i Europolkonventionen och därefter genom direkt anslutning registrera informationen i Europols informationssystem. I Europolregistret kan alltså ingå uppgifter som kompletterar den information som har förmedlats till Europol (t.ex. vilken behörig myndighet som har inhämtat uppgifterna, numret på en eventuell brottsanmälan samt övriga tilläggsuppgifter om fallet).

Gällande 3 mom. skall bli 5 mom. Momentet skall också ändras så, att det inte längre nämns vem som är registeransvarig eller vem som för registret, eftersom detta anges i gällande 5 § 3 mom. Till momentet fogas också en precisering angående rätten till teknisk anslutning till registret. Preciseringsen behövs för att det inte blir oklart vem i polispersonalen som har rätt att använda uppgifter och vem som har rätt att använda registret över misstänkta genom teknisk anslutning. I detta avseende skall bestämmelsen sakligt motsvara gällande 3 mom.

Att förebygga och utreda Europolbrottslighet hör till de normala uppgifterna för polisen och andra behöriga myndigheter. De uppgifter som har införts i Europolregistret skall dessutom kontrolleras av den nationella enheten, dvs. centralkriminalpolisen, innan uppgifterna förmedlas till Europol. Av denna anledning är det inte ändamålsenligt att i lag bestämma att endast vissa grupper av personer hos behöriga myndigheter skall ha rätt att genom teknisk anslutning använda Europolregistret. De behöriga myndigheterna skall själva ha rätt att bestämma hur stor den grupp personer skall vara som får rätt att genom teknisk anslutning använda Europolregistret.

5 §. *Personregister avsedda för polisens riksomfattande bruk.* Det föreslås att 1 mom. skall ändras. Det register över misstänkta som nämns i 1 mom. skall ändras till datasystemet för misstänkta. Ändringen beror på den ändring som föreslås i 2 §, genom vilken det nuvarande registret över misstänkta som avses i 2 § och som är avsett för polisens riksomfattande bruk blir ett delregister i det datasystem för misstänkta som föreslås upprättas och som är avsett för polisens riksomfattande bruk.

13 §. *Polisens rätt till uppgifter ur vissa*

register. Det föreslås att 2 mom. skall ändras. I 3 punkten föreslås en ändring som beror på att ifrågavarande myndighet har bytt namn. De uppgifter som skulle skötas av utlänningscentralen överfördes den 1 mars 1995 på utlänningsverket, som inrättades med stöd av lagen om utlänningsverket (156/1995). I 6 punkten föreslås en ändring som gäller polisens rätt att få uppgifter ur befolkningsdatasystemet. Enligt 26 § (202/1994) befolkningsdatalagen utlämnas till statliga och kommunala myndigheter de uppgifter dessa behöver för skötseln av sina åligganden. Enligt 25 § nämnda lag skall de uppgifter som utlämnas ur befolkningsdatasystemet vara nödvändiga för det uppgivna ändamålet. För övrigt blir momentet oförändrat.

13 a §. *Polisens rätt att få uppgifter ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem.* I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om polisens allmänna rätt att få information ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem.

I 1 mom. föreslås att polisen för förebyggande och utredning av Europolbrottslighet samt andra allvarliga former av brottslighet skall ha rätt att få information ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem.

Enligt artikel 17 i Europolkonventionen får personuppgifter som tas ur Europolns datoriserade informationssystem eller meddelats på annat lämpligt sätt överföras eller användas av medlemsstaternas behöriga myndigheter endast för att förebygga och utreda brottslighet som omfattas av Europolns behörighet och andra allvarliga former av brottslighet.

I 2 mom. föreslås att polisen skall vara skyldig att inhämta informationen genom den nationella enheten, dvs. centralkriminalpolisens förmedling. Centralkriminalpolisen skall även ha rätt att få denna information genom teknisk anslutning till Europeiska polisbyråns informationssystem.

Enligt artikel 1.2 i Europolkonventionen skall Europol i varje medlemsstat vara knuten till en särskild nationell enhet som har upprättats eller utsetts enligt artikel 4. Enligt artikel 4 skall varje medlemsstat upprätta eller utse en nationell enhet som skall vara det enda sambandsorganet mellan Europol och de nationella behöriga myndigheterna. Enligt artikel 6.2 i konventionen får det informationssystem som upprättas av Europol inte i något fall samköras med andra system

för automatiserad databehandling än de nationella enheternas system och enligt artikel 7.3 är det den nationella enheten som i medlemsstaterna även ansvarar för förbindelserna med informationsregistret.

14 §. *Registrering av uppgifter genom direkt anslutning.* Det föreslås att till paragrafen skall fogas ett nytt 2 mom. som ger behöriga myndigheter rätt att för förebyggande och utredning av Europolbrottslighet även genom direkt anslutning registrera personuppgifter i Europolregistret inom datasystemet för misstänkta.

Med brott inom Europolns behörighet avses i konventionen bl.a. terrorism, olaga narkotikahandel, olaga handel med nukleära och radioaktiva ämnen, illegal invandring, människohandel och olaga handel med stulna fordon.

Enligt artikel 4.2 i Europolkonventionen är den nationella enheten det enda sambandsorganet mellan Europol och den nationella behöriga myndigheten. Enligt punkt 3 vidtar medlemsstaterna alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den nationella enheten kan utföra sina uppgifter och särskilt att denna enhet har tillgång till lämplig nationell information. Följaktligen skall t.ex. gränsbevaknings- och tullmyndigheterna ha möjlighet att genom en teknisk anslutning i Europolregistret inom datasystemet för misstänkta direkt föra in uppgifter som de genom förmedling av den nationella enheten, dvs. centralkriminalpolisen, vill tillställa Europol. Centralkriminalpolisen skall utan dröjsmål kontrollera de uppgifter som har införts i Europolregistret och förmedla dessa uppgifter, som den på detta sätt i enlighet med Europolkonventionen har kontrollerat och eventuellt bearbetat, vidare till Europol.

15 §. *Begränsningar av rätt till insyn.* Det föreslås att paragrafen skall ändras. Det register över misstänkta som nämns i 1 § 1 mom. skall ändras till datasystemet för misstänkta. Uppgifterna i registret över misstänkta i datasystemet är i regel sådana som, ifall de lämnas ut, kan vara till men för förebyggande och utredning av brott. Personen kan till exempel byta föremålet för den planerade gärningen eller förstöra bevis på ett brott som redan begåtts när han får kännedom om uppgifter med karaktär av tips som polisen redan har. I Europolregistret i datasystemet för misstänkta införs personuppgifter enligt samma grundprinciper som i registret över misstänkta. Av denna anledning är det nöd-

vändigt att personen i fråga inte heller har rätt till insyn i Europolregistret. I 3 punkten föreslås att till de personuppgifter som vederbörande själv inte skall ha insyn i även skall höra observationsuppgifter om personen i fråga. Eftersom registret över misstänkta endast får användas av personer som har förordnats till observationsuppgifter, blir observationen inte så omfattande som praktiskt polisarbete skulle kräva om en observationsbegäran endast införs i detta register. I lagförslaget föreslås därför att det i enskilda fall vid behov skall vara möjligt att införa en kortvarig begäran om observation av en person även i polisens övriga riksomfattande register. Eftersom personen i fråga inte skall ha rätt att utöva insyn beträffande dessa observationsuppgifter, kommer han inte heller att ha möjlighet att genom att utöva sin rätt till insyn få reda på att ett observationsuppdrag som gäller honom pågår. En begäran om observation skall avföras ur registret genast när uppdraget inte längre kräver att personen i fråga observeras. För övrigt blir momentet oförändrat.

Det föreslås att till 2 mom. skall fogas en bestämmelse om att dataombudsmannen skall ha rätt att få tillgång till Europolregistret inom datasystemet för misstänkta för att på detta sätt kunna övervaka att de behöriga myndigheterna på ett lagenligt sätt registrerar, använder och överför uppgifter till Europol så, att inte heller individens rättigheter härvid kränks.

Enligt artikel 23.1 i Europokonventionen skall varje medlemsstat utse en nationell tillsynsmyndighet som har till uppgift att helt oberoende och i enlighet med den nationella rätten kontrollera att såväl registreringen och rådfrågningarna som användningen av personuppgifter till Europol sker lagligt och att försäkra sig om att individens rättigheter inte kränks.

16 a §. *Utövande av rätt till insyn i Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem.* Paragrafen reglerar det förfarande som skall iaktas för att var och en skall ha möjlighet att utöva den rätt till insyn i Europols datoriserade informationssystem som Europokonventionen ger honom.

I 1 mom. skall det anges att Europol för utövande av insyn ger uppgifter ur sitt datoriserade informationssystem. God förvaltningssed och principen om kundbetjäning förutsätter att den rätt till insyn som var och en har skall vara lätt och okomplicerad att

utöva. Av denna orsak föreslås att begäran om insyn skall få framställas till vilken som helst av polisens betjäningsbyråer, som skall ta emot begäran och förmedla den vidare till Europol. Den polis som har tagit emot begäran skall också informera den som har framställt begäran om att Europeiska polisbyrån kommer att sända sitt svar direkt till honom.

Enligt artikel 19 i Europokonventionen skall envar som önskar utnyttja sin rätt att utan avgift få tillgång till eller kontrollera sådana uppgifter om honom eller henne själv som Europol lagrar i detta syfte få begära detta i en valfri medlemsstat hos behörig nationell myndighet, som därefter utan dröjsmål skall underrätta Europol om detta och meddela personen i fråga att Europol kommer att svara honom direkt.

I 2 mom. skall det föreskrivas om envars rätt att avgiftsfritt be dataombudsmannen kontrollera att registreringen av uppgifter om vederbörande i Europols datoriserade informationssystem samt förmedlingen av dessa uppgifter vidare till Europeiska polisbyrån är lagenlig samt att uppgifterna också används på ett lagligt sätt.

Enligt artikel 23.2 i Europokonventionen har varje person rätt att begära att den nationella tillsynsmyndigheten säkerställer att registreringen hos och överföringen till Europol, i vilken form den än sker, av uppgifter som berör honom eller henne samt även att medlemsstaternas användning av uppgifterna sker lagligt. Denna rätt får utövas i enlighet med den nationella lagstiftningen hos den tillsynsmyndighet till vilken personen i fråga har vänt sig.

I 3 mom. skall det föreskrivas om envars rätt att avgiftsfritt be Europols gemensamma tillsynsmyndighet kontrollera att Europol inhämtar, registrerar, behandlar och använder hans personuppgifter på ett lagligt och riktigt sätt. En sådan till den gemensamma tillsynsmyndigheten riktad begäran skall få framställas till vilken som helst av polisens betjäningsbyråer, som skall ta emot begäran och förmedla den vidare till Europols gemensamma tillsynsmyndighet.

Enligt artikel 24.1 i Europokonventionen skall medlemsstaterna upprätta en gemensam tillsynsmyndighet. Varje medlemsstat utser för fem år högst två medlemmar av eller representanter för sin nationella tillsynsmyndighet till medlemmar i den gemensamma tillsynsmyndigheten, som skall ha till upp-

gift att med iakttagande av konventionen övervaka att lagringen, behandlingen och användningen av de uppgifter som Europol's avdelningar disponerar över inte inkräktar på de registrerades rättigheter. Den gemensamma tillsynsmyndigheten skall dessutom övervaka lagenligheten av överföringen av de uppgifter som har Europol som ursprung. Enligt punkt 4 i samma artikel har varje berörd person rätt att begära att den gemensamma tillsynsmyndigheten försäkras sig om att eventuell lagring, insamling, behandling och användning av personuppgifter om honom inom Europol har utförts på ett lagligt och korrekt sätt.

I 4 mom. föreslås en bestämmelse om att en begäran om insyn enligt 1 mom. och en begäran om kontroll enligt 3 mom. skall framställas personligen hos polisen, varvid den som framställer begäran också skall styrka sin identitet. Förfarandet skall vara detsamma som när någon vill utöva insyn i polisens personregister. Uppgifterna i polisens personregister är huvudsakligen sekretessbelagda. De uppgifter som registreras i Europol's datoriserade informationssystem kommer huvudsakligen att inhämtas ur polisens personregister. Eftersom uppgifterna är sekretessbelagda och känsliga måste polisen ha möjlighet att förvissa sig om identiteten hos den som framställer begäran.

17 §. *Utlämnande av uppgifter till polisen för sådant ändamål för vilket uppgifterna har inhämtats och registrerats.* Det föreslås att 2 mom. skall ändras. En ny 4 punkt skall fogas, enligt vilken information som har erhållits i samband med ett visst uppdrag och som behövs för att de uppgifter som avses i 1 § 1 mom. polislagen skall kunna skötas, men som inte hänför sig till uppdraget i fråga, skall få ges till polisen för förebyggande och utredning av brott inom Europol's behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet. För övrigt blir momentet oförändrat, med undantag av en lagteknisk rättelse i 2 punkten.

Dessutom föreslås att till paragrafen skall fogas ett nytt 4 mom. där det bestäms om centralkriminalpolisens rätt att ge en polisenhet eller någon som tillhör polispersonalen information ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem. Informationen skall få ges endast för förebyggande och utredning av Europolbrottslighet samt andra allvarliga former av brottslighet.

I gällande 4 mom., som föreslås bli 5

mom., föreslås ett tillägg som i enlighet med Europolkonventionen föreskriver att centralkriminalpolisen inte direkt genom teknisk anslutning får lämna ut uppgifter ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem till en polisenhet eller den som hör till polispersonalen.

Enligt artikel 6.2 i Europolkonventionen får endast de nationella enheternas system för automatiserad databehandling ha direkt teknisk anslutning till Europol's datoriserade informationssystem.

18 §. *Utlämnande av uppgifter till polisen för andra ändamål.* Det föreslås att det register över misstänkta som avses i 2 mom. skall ändras till ett datasystem för misstänkta, varvid det inte heller kommer att vara möjligt att lämna ut uppgifter ur Europolregistret för polisens förvaltningsändamål. Det skall inte heller vara tillåtet att lämna ut uppgifter ur Europolregistret för utredning av identitet.

19 §. *Utlämnande av uppgifter till andra än polisen.* Det föreslås att 1 mom. skall ändras. 5 och 6 punkten skall ändras på det sätt som ändringarna av ifrågavarande myndigheters namn förutsätter. De uppgifter som handhades av utlänningscentralen som avses i 5 punkten överfördes den 1 mars 1995 till utlänningsverket, som inrättades genom en lag om detta verk den 1 mars 1995. De uppgifter som handhades av fordonsförvaltningen, som nämns i 6 punkten, överfördes den 1 januari 1996 till Fordonsförvaltningscentralen, som inrättades genom en särskild lag om fordonsförvaltningscentralen (1592/1995). Till momentet föreslås också en ny 7 punkt, enligt vilken polisen till en tjänsteman som har sådana särskilda polisbefogenheter som avses i 8 § polislagen skall få lämna information ur polisens personregister för skötseln av de uppgifter som föreskrivs i 1 § polislagen. Till dessa särskilda polisuppgifter hänförs bl.a. uppgifter som av utrikesministeriet anställda personer med polisutbildning sköter vid Finlands beskickningar och representationer. Där deltar denna personal bl.a. i handläggningen av visum och passärenden samt utredning av brott. Till momentet skall det också fogas en ny 8 punkt, enligt vilken polisen skall ha rätt att genom teknisk anslutning ur polisens personregister lämna ut information till behöriga myndigheter för förebyggande och utredning av Europolbrottslighet och andra allvarliga former av brottslighet. Information skall

i främsta rummet utlämnas ur Europolregistret i datasystemet för misstänkta, i vilket dessa myndigheter också genom direkt anslutning skall ha rätt att registrera ifrågavarande personuppgifter också för vidarebefordran till Europol. På detta sätt kan de behöriga myndigheterna själva komplettera och utplåna personuppgifter som de har registrerat i Europolregistret. För övrigt blir momentet oförändrat, med undantag av en lagteknisk rättelse i 5 punkten.

Dessutom föreslås att till paragrafen skall fogas ett nytt 2 mom. enligt vilket centralkriminalpolisen skall ha rätt att ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem utlämna uppgifter till behöriga myndigheter för förebyggande och utredning av Europolbrottslighet samt andra allvarliga former av brottslighet. Uppgifter ur Europeiska polisbyråns datasystem får dock inte lämnas ut genom teknisk anslutning. Paragrafen följer bestämmelserna i artikel 6.2 i Europolkonventionen.

20 §. *Utlämnande av uppgifter till utlandet.* Till paragrafen skall fogas ett nytt 4 mom., i vilket det föreskrivs att centralkriminalpolisen såsom nationell enhet i Finland skall ha rätt att lämna ut uppgifter ur polisens personregister till Europol och de nationella enheterna i Europolns medlemsstater. Centralkriminalpolisen skall också ha möjlighet att direkt genom teknisk anslutning registrera dessa uppgifter i Europolns informationssystem. Utlämnande av uppgifter och registrering genom direkt anslutning skall vara tillåten för förebyggande och utredning av Europolbrottslighet.

Till paragrafen skall enligt förslaget fogas ett nytt 5 mom., i vilket bestäms om polisens rätt att ge utlåtanden om tillförlitlighet åt Europol, Europeiska unionens organ och Europeiska gemenskapernas ämbetsverk och institutioner. Med organ avses Europeiska unionens råd, kommissionen, Europaparlamentet, Europeiska gemenskapernas domstol och revisionsrätten. Med ämbetsverk och institutioner avses sådana organisationer inom unionen eller gemenskaperna som har upprättats antingen genom fördraget om upprättandet av en gemenskap eller genom övriga bestämmelser som utfärdats med stöd av fördragen. Sådana ämbetsverk och institutioner är till exempel europeiska investeringsbanken, Gemensamma atomforskningscentret, Europeiskt centrum för övervakning av narkotika och narkotikamissbruk samt Euro-

peiska banken för återuppbyggnad och utveckling. I överensstämmelse med artikel 31.1 i Europolkonventionen skall Europol och dess medlemsstater vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa skyddet av sekretessbelagda uppgifter som i överensstämmelse med Europolkonventionen har inhämtats för Europol eller som utväxlats inom ramen för Europol. När Europol anförtror vissa personer aktiviteter som är känsliga från säkerhetssynpunkt, skall medlemsstaterna åta sig att på begäran av Europolns direktör utföra säkerhetsundersökningar av sina egna berörda medborgare, i enlighet med sina nationella bestämmelser och att bistå varandra med denna uppgift. För att databehandla uppgifter inom Europol får varje medlemsstat och Europol endast utse personer som är särskilt kvalificerade och som har underkastats säkerhetsundersökning. Av denna anledning är det nödvändigt att polisen får rätt att göra sådana säkerhetsundersökningar och till Europeiska polisbyrån ge utlåtanden om tillförlitlighet. Paragrafen följer bestämmelserna i artikel 31.2 i Europolkonventionen.

När Finland såsom fullvärdig medlem deltar i Europeiska unionens verksamhet i olika myndighetsorganisationer, måste polisen ha möjlighet att ge utlåtanden om tillförlitlighet även beträffande personer som från Finland anställs för uppgifter inom organisationen. Dessa utlåtanden skall i praktiken skötas av skyddspolisen, med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna om hur utlåtanden om tillförlitlighet ges enligt 23 § lagen om polisens personregister.

Gällande 4 mom. föreslås bli 6 mom.

23 §. *Utlåtanden om tillförlitlighet.* Det föreslås att i paragrafens 1 mom. skall ändras. I 2 punkten skall också nämnas uppgifter som ger tillträde till information som, om den olovligen röjs, kan äventyra statens säkerhet eller ett betydande allmänt intresse eller ett betydande enskilt ekonomiskt intresse. Sådana uppgifter är uttryckligen de som utförs inom Europol och olika organisationer inom Europeiska unionen.

De fall som avses i momentets 1 och 2 punkt gäller frågan hur tillförlitlig ifrågavarande person är för nämnda uppgift, varför polisen i form av ett utlåtande om tillförlitlighet skall lämna information för bedömning av om han kan anförtrors information som har klassificerats såsom hemlig och som i händerna på obehöriga kunde äventyra statens säkerhet eller ett betydande allmänt

intresse eller ett betydande enskilt ekonomiskt intresse. Det föreslås också att till 1 mom. skall fogas nya 3 och 4 punkter.

Punkt 3 gäller bedömningen av om en person skall anses tillförlitlig att få tillträde till en plats som är av betydelse för statens säkerhet eller för ett betydande allmänt intresse eller ett betydande enskilt ekonomiskt intresse. Genom att i detta fall ge ett utlåtande om tillförlitlighet skyddar man en plats som uppfyller vissa kriterier — dvs. man tar ställning till om personen i fråga är tillräckligt tillförlitlig för att få tillgång till en plats som är av betydelse för statens säkerhet (t.ex. flygstationer, kärnkraftverk, teleoperatörscentraler och myndighetsnätverk) eller för ett avsevärt ekonomiskt intresse (t.ex. stora datoranläggningar, produktions- och forskningsanstalter inom specialområden).

Punkt 4 gäller utlåtanden om när en person skall anses så tillförlitlig att han kan beviljas en titel eller värdighet. En sådan kan en person beviljas såsom erkännande för sina medborgarinsatser. En skriftlig framställning om beviljande av titel eller värdighet riktas till republikens president. Framställningarna bereds i huvudsak av statsrådets kansli, som begär utlåtanden av olika myndigheter. Till länsstyrelsens utlåtande fogas även ett utlåtande av polisen. En titel eller värdighet kan endast beviljas en välfrejdad och oförvitlig medborgare. Ett utdömt frihets- eller bötesstraff påverkar möjligheterna att beviljas en titel eller värdighet. För övrigt blir momentet oförändrat, med undantag av en lagteknisk rättelse i 1 punkten.

Paragrafens 2 mom. skall enligt förslaget ändras så att registret över misstänkta som nämns i momentet nu ändras till datasystem för misstänkta. Eftersom uppgifter införs i Europolregistret inom datasystemet för misstänkta enligt samma grundprinciper som i registret för misstänkta, skall uppgifter i Europolregistret inte heller användas då utlåtande om tillförlitlighet avges.

Paragrafens 4 mom. skall enligt förslaget ändras så att personen i fråga skall också underrättas om att ett utlåtande som avses i 1 mom. 3—4 punkten har begärts eller givits om honom, utom när detta medför uppenbar fara för statens säkerhet.

24 § *Utplåning av uppgifter ur personregister*. Det föreslås att paragrafens 2 mom. skall ändras så att bestämmelserna om utplåning av uppgifter ur Europolregistret som

enligt förslaget skall upprättas skall ingå i detta moment.

Ur Europolregistret utplånas uppgifter om en person när de inte längre är nödvändiga för att Europol skall kunna fullgöra sina uppgifter. Det skall ändå kontrolleras senast efter tre års mellanrum om uppgifterna är nödvändiga. Om uppgifterna inte utplånas då skall en anteckning göras av att uppgifterna kontrollerats. Om en behörig myndighet som har infört uppgifterna i registret utplånar dessa, skall Europol underrättas om detta utplåning. Bestämmelsen skall överensstämma med artikel 21 i Europolkonventionen.

Paragrafens nuvarande 2 mom. blir ett ändrat nytt 3 mom.

25 §. *Närmare bestämmelser, föreskrifter och anvisningar*. Till paragrafen föreslås fogas ett nytt 2 mom., enligt vilket polisens högsta ledning skall ges rätt att meddela närmare bestämmelser och anvisningar om vidtagande av åtgärder som med stöd av denna lag eller av bestämmelserna meddelade med stöd av denna hör till polisen. Polisens högsta ledning kan till exempel meddela närmare bestämmelser om utlåtanden om tillförlitlighet. Största delen av utlåtandena skall såsom hittills ges av skyddspolisen, men för lokala behov skall polisens högsta ledning vid behov meddela bestämmelser om i vilka fall också polisinrättningarna i de olika häradena för sitt område kan ge utlåtanden om tillförlitlighet.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft samtidigt med Europolkonventionen vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter skall få vidtas innan den träder i kraft.

3. Lagstiftningsordning

I lagförslaget föreslås bestämmelser om personbeteckningar som inhämtas för och registreras i Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem för utförandet av de uppgifter som avses i 1 § polislagen, om användning och utlämnande av dessa uppgifter, om att var och en skall ha rätt att kontrollera de uppgifter om sig själv som har införts i Europeiska polisbyråns datoriserade

informationssystem, samt om dataombudsmannens rätt att kontrollera uppgifter och utöva tillsyn. Med hänsyn till det viktiga samhälleliga behov som utgör bakgrunden till registreringen samt de stränga villkor som föreslås för att uppgifter om en person skall få inhämtas och registreras, anser regeringen inte att lagförslaget föranleder problem med hänsyn till 8 § regeringsformen.

Av ovan nämnda anledning kan lagförslaget enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock vara önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande inhämtas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om lag polisens personregister

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 7 april 1995 om polisens personregister (509/1995) 1 § 2 mom., 2 §, 5 § 1 mom., 13 § 2 mom., 15 §, 17 § 2 och 4 mom., 18 § 2 mom., 19 §, 23 § 1,2 och 4 mom., 24 § 2 mom., och rubriken för 25 §, samt

fogas till lagen en ny 13 a §, till 14 § ett nytt 2 mom., till lagen en ny 16 a §, till 17 § ett nytt 4 mom., varvid ändrade 4 mom. blir 5 mom., till 20 § nya 4 och 5 mom., varvid gällande 4 mom. blir 6 mom., till 24 § ett nytt 2 mom., varvid ändrade 2 mom. blir 3 mom., och till 25 § ett nytt 2 mom. som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Personregister som avses i 1 mom. är datasystemet för misstänkta och skyddspolisens funktionella datasystem samt de register som inrättats enligt 2 kap.

brott på vilka kan följa fängelse i mer än sex månader.

För Europolregistret får inhämtas och i registret införas i 3 mom. avsedda uppgifter om personer för förebyggande och utredning av brott som hör till Europeiska polisbyråns behörighet.

Registret över misstänkta får genom teknisk anslutning användas av polispersonal som förordnats till observationsuppgifter.

2 §

Datasystemet för misstänkta

Datasystemet för misstänkta är ett permanent personregister som är avsett för polisens riksomfattande bruk och som förs med hjälp av automatisk databehandling.

Datasystemet för misstänkta har följande delregister:

1) registret över misstänkta, samt

2) Europolregistret,

För registret över misstänkta får inhämtas och i registret införas uppgifter som behövs för förebyggande och utredning av brott och som gäller personer som skäligen kan misstänkas

1) begå eller ha begått ett brott på vilket kan följa fängelse eller

2) medverka eller ha medverkat till ett

5 §

Personregister avsedda för polisens riksomfattande bruk

Om bestående personregister som är avsedda för polisens riksomfattande bruk och som förs med hjälp av automatisk databehandling stadgas genom förordning. Om datasystemet för misstänkta stadgas i 2 §.

13 §

Polisens rätt till uppgifter ur vissa register

Polisen har rätt att enligt avtal med den registeransvarige genom teknisk anslutning få

1) ur justitieförvaltningens datasystem uppgifter om brottmål som är eller har varit föremål för åtalsprövning, utfärdade strafforder, brottmål som är anhängiga vid domstol, utdömda bötesstraff och om personer som avtjänar eller ha avtjänat fängelsestraff; om erhållande av uppgifter ur straffregistret stadgas dock i straffregisterlagen (770/1993),

2) ur utrikesministeriets datasystem uppgifter angående beslut om visum, uppehålls- eller arbetstillstånd,

3) ur utlänningsverkets datasystem uppgifter som behövs vid behandlingen av ärenden som avses i utlänningslagen (378/1991) och vid tillsynen över att utlänningslagen iakttas,

4) ur länsstyrelsernas datasystem för trafikstillstånd uppgifter som behövs vid övervakningen av tillståndspliktig trafik,

5) ur Finlands Banks finansinspektions datasystem uppgifter som behövs för förebyggande och utredning av penningtvätt, samt

6) ur befolkningsdatasystemet de uppgifter som avses i 4 och 5 § befolkningsdatalagen (507/1993).

13 a §

Polisens rätt att få uppgifter ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem

För förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet har polisen rätt att få information ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem.

Informationen skall inhämtas genom centralkriminalpolisens förmedling. Central-kriminalpolisen får också inhämta information genom teknisk anslutning.

14 §

Registrering av uppgifter genom direkt anslutning

Tull- och gränsbevakningsmyndigheterna samt undersökningsavdelningen av försvarsmaktens huvudstab får genom direkt anslutning registrera uppgifter om personer i ett register som avses i 2 § 2 mom. 2 punkten för förebyggande och utredning av brottslig-

het som hör till Europeiska polisbyråns behörighet.

15 §

Begränsningar av rätten till insyn

Utöver vad 12 § personregisterlagen stadgar finns sådan rätt som avses i lagens 11 § inte heller i fråga om

1) datasystemet för misstänkta,

2) skyddspolisens funktionella datasystem, eller

3) sådana klassificeringsuppgifter, observationsuppgifter eller uppgifter om tillvägagångssätt som ingår i polisens övriga register och som gäller personer eller gärningar.

Dataombudsmannen kan på den registrerades begäran kontrollera att de uppgifter om den registrerade som avses i 1 mom. är lagenliga. Dataombudsmannen har också rätt att få tillgång till det Europolregister som avses i 2 § 2 mom. 2 punkten, för att se till att registreringen och användningen av personuppgifterna i datasystemet samt överföringen av uppgifterna till Europeiska polisbyrån sker lagenligt och så, att individens rättigheter inte kränks.

16 a §

Utövande av rätt till insyn i Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem

För utövande av insyn ger Europeiska polisbyrån avgiftsfritt information ur det datoriserade informationssystem som har inrättats för skötseln av byråns uppgifter. Begäran skall framställas till polisen, som utan dröjsmål skall föra ärendet till behandling av Europeiska polisbyrån. Polisen skall informera den som har framställt begäran om att Europeiska polisbyrån kommer att sända sitt svar direkt till honom.

Envar har rätt att avgiftsfritt be dataombudsmannen kontrollera att centralkriminalpolisen har förfarit lagligt när den har registrerat information om honom i Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem och förmedlat denna till Europeiska polisbyrån samt att informationen används på ett lagligt sätt.

Envar har dessutom rätt att begära att Europeiska polisbyråns gemensamma tillsynsmyndighet skall kontrollera att Europeiska polisbyrån inhämtar, registrerar, behandlar

och använder hans personuppgifter på ett lagligt och riktigt sätt. Begäran skall framställas till dataombudsmannen eller polisen, som utan dröjsmål skall föra ärendet till behandling av Europeiska polisbyråns gemensamma tillsynsmyndighet.

En begäran om insyn enligt 1 mom. och en begäran om kontroll enligt 3 mom. skall framställas personligen hos polisen, varvid den som framställer begäran samtidigt skall styrka sin identitet.

17 §

Utlämnande av uppgifter till polisen för sådant ändamål för vilket uppgifterna har inhämtats och registrerats

Uppgifter som avses i 10 § får dock lämnas ut endast när det behövs:

- 1) för trygghet av statens säkerhet,
- 2) för avvärjande av fara som omedelbart hotar liv eller hälsa eller av betydande egenomsskada,
- 3) för förebyggande eller utredning av ett brott på vilket kan följa fängelse, eller
- 4) för förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet.

Centralkriminalpolisen har rätt att ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem till en polisenhet eller den som hör till polispersonalen lämna ut uppgifter för förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet.

Uppgifterna får också lämnas ut genom teknisk anslutning, med undantag av de uppgifter som avses i 4 mom.

18 §

Utlämnande av uppgifter till polisen för andra ändamål

Uppgifter ur datasystemet för misstänkta, ur skyddspolisens funktionella datasystem och uppgifter enligt 10 § ur de register som avses i 8 § får dock inte lämnas ut för de ändamål som nämns i 1 mom. 5 punkten. Uppgifter ur Europolregistret inom datasys-

temet för misstänkta får inte heller lämnas ut för ändamål som nämns i 1 mom. 4 punkten.

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra än polisen

Ur polisens personregister får polisen genom teknisk anslutning lämna ut behövliga uppgifter till

1) utrikesministeriet och Finlands beskickningar för beviljande av pass, visum och uppehålls- eller arbetstillstånd,

2) gränsbevaknings- och tullmyndigheterna för bevakning av landets gränser och gränsområden, övervakning av utlandstrafiken, förebyggande och utredning av tullbrott och för övervakning av personers inresa och utresa,

3) domstolar och åklagarmyndigheter för följande av efterlysningar, fängvårdsmyndigheter för följande av efterlysningar av fångar samt till justitieministeriet och militärmyndigheterna för följande av dessas egna efterlysningar,

4) domstolar och åklagarmyndigheter för behandling av ärenden som gäller skjutvapen,

5) utlänningsverket för behandling av ärenden som gäller finskt medborgarskap, utlänningsansökan till landet, vistelse och arbete i landet samt flyktingar och asyl,

6) Fordonsförvaltningscentralen för upprätthållande av fordonsregistret inom datasystemet för vägtrafiken,

7) en tjänsteman som har sådana särskilda befogenheter som avses i 8 § polislagen, för utförande av uppgifter som avses i 1 § polislagen, enligt vad som föreskrivs i 17 och 18 §, samt

8) gränsbevaknings- och tullmyndigheter samt undersökningsavdelningen av försvarsmaktens huvudstab för förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet.

Centralkriminalpolisen har rätt att till gränsbevaknings- och tullmyndigheter samt undersökningsavdelningen av försvarsmaktens huvudstab lämna ut uppgifter ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem för förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polis-

byråns behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet. Uppgifterna får dock inte lämnas ut direkt genom teknisk anslutning.

20 §

Utlämnande av uppgifter till utlandet

För förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet har polisen rätt att lämna ut uppgifter ur polisens personregister till Europeiska polisbyrån och till de nationella enheterna i Europeiska polisbyråns medlemsstater samt för registrering i Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem. Uppgifterna skall lämnas genom centralkriminalpolisens förmedling. Centralkriminalpolisen får lämna uppgifter till Europeiska polisbyråns informationssystem också genom teknisk anslutning.

Polisen har rätt att till Europeiska polisbyrån och Europeiska unionens organ och Europeiska gemenskapernas ämbetsverk och institutioner ge utlåtanen om tillförlitlighet, med iakttagande i tillämpliga delar av vad 23 § 1 mom. 2 punkten föreskriver om förutsättningar för att ge utlåtanen och av vad 2—4 mom. föreskriver om det förfarande som skall iaktas när utlåtanen ges.

23 §

Utlåtanden om tillförlitlighet

Polisen har rätt att i behövlig omfattning använda uppgifter ur polisens personregister när utlåtanen ges om

1) tillförlitligheten hos den som sökt en tjänst enligt 7 § statstjänstemannalagen (750/1994) eller som har utnämnts till en sådan tjänst,

2) en persons tillförlitlighet när det är fråga om skötseln av en uppgift som ger tillträde till statshemligheter eller sådana företags-hemligheter eller informationer som kunde äventyra statens säkerhet eller ett betydande allmänt intresse eller ett betydande enskilt ekonomiskt intresse om de röjs olovligen,

3) en persons tillförlitlighet att få tillträde till en plats som är av betydelse för statens säkerhet, ett betydande allmänt intresse eller

ett betydande enskilt ekonomiskt intresse, eller

4) en persons tillförlitlighet samt om när det gäller att pröva frågan om han skall beviljas en föreslagen titel eller värdighet.

När utlåtanen enligt 1 mom. ges får dock uppgifter ur datasystemet för misstänkta eller uppgifter enligt 10 § ur de register som avses i 8 § inte användas.

Den registrerade har rätt att få veta om ett utlåtanen enligt 1 mom. 1 punkten har getts om honom, och han skall underrättas om att ett utlåtanen enligt 1 mom. 2—4 punkten har begärts eller givits, om inte detta uppenbart äventyrar statens säkerhet.

24 §

Utplåning av uppgifter ur personregister

Uppgifter utplånas ur registret som avses i 2 § 2 mom. 2 punkten, när uppgifterna inte längre är nödvändiga för att den Europeiska polisbyrån skall kunna fullgöra sina uppgifter. Nödvändigheten att bevara uppgifter vidare undersöks senast tre år efter det att de införts i registret eller att deras nödvändighet förra gången kontrollerats. En anmärkning görs av en ny kontroll av uppgifterna. Om uppgifter som har lämnats ut till den Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem utplånas ur Europolregistret skall den Europeiska polisbyrån underrättas om utplåning av uppgifter.

Stadganden om den tid registrerade uppgifter i övriga register skall bevaras utfärdas genom förordning.

25 §

Närmare stadganden, föreskrifter och anvisningar

Polisens högsta ledning kan meddela närmare föreskrifter och anvisningar om hur åtgärder som enligt denna lag eller stadganden som har meddelats med stöd av den ankommer på polisen skall vidtas. Polisens högsta ledning fastställer de formulär som skall användas vid dessa åtgärder.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt Åtgärder som verkställigheten av lagen
som stadgas genom förordning. förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 3 oktober 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Inrikesminister *Jan-Erik Enestam*

Lag

om ändring av lagen om lag polisens personregister

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 7 april 1995 om polisens personregister (509/1995) 1 § 2 mom., 2 §, 5 § 1 mom., 13 § 2 mom., 15 §, 17 § 2 och 4 mom., 18 § 2 mom., 19 §, 23 § 1,2 och 4 mom., 24 § 2 mom., och rubriken för 25 §, samt

fogas till lagen en ny 13 a §, till 14 § ett nytt 2 mom., till lagen en ny 16 a §, till 17 § ett nytt 4 mom., varvid ändrade 4 mom. blir 5 mom., till 20 § nya 4 och 5 mom., varvid gällande 4 mom. blir 6 mom., till 24 § ett nytt 2 mom., varvid ändrade 2 mom. blir 3 mom., och till 25 § ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

Personregister som avses i 1 mom. är registret över misstänkta och skyddspolisens funktionella datasystem samt de register som inrättats enlig 2 kap.

2 §

Registret över misstänkta

Registret över misstänkta är ett permanent personregister som är avsett för polisens riksomfattande bruk och som förs med hjälp av automatisk databehandling.

För registret över misstänkta får inhämtas och i registret införas uppgifter som behövs för förebyggande och utredning av brott och som gäller personer som skäligen kan misstänkas

- 1) begå eller ha begått ett brott på vilket kan följa fängelse eller
- 2) medverka eller ha medverkat till ett brott på vilket kan följa fängelse i mer än sex månader.

Polisens högsta ledning är registeransvarig för registret över misstänkta. Registret över misstänkta förs av centrankriminalpolisen under tillsyn av polisens högsta ledning. Registret över misstänkta får användas av poli-

Personregister som avses i 1 mom. är *datasystemet* för misstänkta och skyddspolisens funktionella datasystem samt de register som inrättats enligt 2 kap.

2 §

Datasystemet för misstänkta

Datasystemet för misstänkta är ett permanent personregister som är avsett för polisens riksomfattande bruk och som förs med hjälp av automatisk databehandling.

Datasystemet för misstänkta har följande delregister:

- 1) registret över misstänkta, samt
- 2) *Europolregistret*,

För registret över misstänkta får inhämtas och i registret införas uppgifter som behövs för förebyggande och utredning av brott och som gäller personer som skäligen kan misstänkas:

- 1) begå eller ha begått ett brott på vilket kan följa fängelse eller
- 2) medverka eller ha medverkat till ett brott på vilka kan följa fängelse i mer än sex månader.

För Europolregistret får inhämtas och i registret införas i 3 mom. avsedda uppgifter om personer för förebyggande och utredning av brott som hör till Europeiska polisbyråns behörighet.

Gällande lydelse

spersonal som förordnats till observationsuppgifter.

5 §

Personregister avsedda för polisens riksomfattande druk

Om bestående personregister som är avsedda för polisens riksomfattande bruk och som förs med hjälp av automatisk databehandling stadgas genom förordning. Om registret över misstänkta stadgas i 2 §.

Föreslagen lydelse

Registret över misstänkta får *genom teknisk anslutning* användas av polispersonal som förordnats till observationsuppgifter.

5 §

Personregister avsedda för polisens riksomfattande druk

Om bestående personregister som är avsedda för polisens riksomfattande bruk och som förs med hjälp av automatisk databehandling stadgas genom förordning. Om *datasystemet* för misstänkta stadgas i 2 §.

13 §

Polisens rätt till uppgifter ur vissa register

Polisen har rätt att enligt avtal med den registeransvarige genom teknisk anslutning få

1) ur justitieförvaltningens datasystem uppgifter om brottmål som är eller har varit föremål för åtalsprövning, utfärdade straffor-der, brottmål som är anhängiga vid domstol, utdömda bötesstraff och om personer som avtjänar eller ha avtjänat fängelsestraff; om erhållande av uppgifter ur straffregistret stadgas dock i straffregisterlagen (770/93),

2) ur utrikesministeriets datasystem uppgifter angående beslut om visum, uppehålls- eller arbetstillstånd,

3) ur utlänningscentralens datasystem uppgifter som behövs vid behandlingen av ärenden som avses i utlänningslagen (378/91) och vid tillsynen över att utlänningslagen iakttas,

4) ur länsstyrelsernas datasystem för trafikstillstånd uppgifter som behövs vid övervakningen av tillståndspliktig trafik,

5) ur Finlands Banks finansinspektions datasystem uppgifter som behövs för förebyggande och utredning av penningtvätt, samt

6) ur befolkningsdatasystemet uppgifter om personers namn, personbeteckningar, adresser och om personers död.

Polisen har rätt att enligt avtal med den registeransvarige genom teknisk anslutning få

1) ur justitieförvaltningens datasystem uppgifter om brottmål som är eller har varit föremål för åtalsprövning, utfärdade straffor-der, brottmål som är anhängiga vid domstol, utdömda bötesstraff och om personer som avtjänar eller ha avtjänat fängelsestraff; om erhållande av uppgifter ur straffregistret stadgas dock i straffregisterlagen (770/1993),

2) ur utrikesministeriets datasystem uppgifter angående beslut om visum, uppehålls- eller arbetstillstånd,

3) ur *utlänningsverkets* datasystem uppgifter som behövs vid behandlingen av ärenden som avses i utlänningslagen (378/1991) och vid tillsynen över att utlänningslagen iakttas,

4) ur länsstyrelsernas datasystem för trafikstillstånd uppgifter som behövs vid övervakningen av tillståndspliktig trafik,

5) ur Finlands Banks finansinspektions datasystem uppgifter som behövs för förebyggande och utredning av penningtvätt, samt

6) ur befolkningsdatasystemet *de uppgifter som avses i 4 och 5 § befolkningsdatalagen* (507/1993).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13 a §

Polisens rätt att få uppgifter ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem

För förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet har polisen rätt att få information ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem.

Informationen skall inhämtas genom centralkriminalpolisens förmedling. Centralkriminalpolisen får också inhämta information genom teknisk anslutning.

14 §

Registrering av uppgifter genom direkt anslutning

Tull- och gränsbevakningsmyndigheterna samt undersökningsavdelningen av försvarsmaktens huvudstab får genom direkt anslutning registrera uppgifter om personer i ett register som avses i 2 § 2 mom. 2 punkten för förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet.

15 §

Begränsningar av rätten till insyn

Utöver vad 12 § personregisterlagen stadgar finns sådan rätt till insyn som avses i lagens 11 § inte heller i fråga om

- 1) registret över misstänkta,
- 2) skyddspolisens funktionella datasystem, eller
- 3) sådana klassificeringsuppgifter eller uppgifter om tillvägagångssätt som ingår i polisens övriga register och som gäller personer eller gärningar.

Dataombudsmannen kan på den registrerades begäran kontrollera att de uppgifter om den registrerade som avses i 1 mom. är lagenliga.

15 §

Begränsningar av rätten till insyn

Utöver vad 12 § personregisterlagen stadgar finns sådan rätt som avses i lagens 11 § inte heller i fråga om

- 1) *datasystemet* för misstänkta,
- 2) skyddspolisens funktionella datasystem, eller
- 3) sådana klassificeringsuppgifter, *observationsuppgifter* eller uppgifter om tillvägagångssätt som ingår i polisens övriga personregister och som gäller personer eller gärningar.

Dataombudsmannen kan på den registrerades begäran kontrollera att de uppgifter om den registrerade som avses i 1 mom. är lagenliga. *Dataombudsmannen har också rätt att få tillgång till det Europolregister som avses i 2 § 2 mom. 2 punkten, för att se till att registreringen och användningen av personuppgifterna i datasystemet samt överfö-*

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

ringen av uppgifterna till Europeiska polisbyråns sker lagenligt och så, att individens rättigheter inte kränks.

16 a §

Utövande av rätt till insyn i Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem

För utövande av insyn ger Europeiska polisbyråns avgiftsfritt information ur det datoriserade informationssystem som har inrättats för skötseln av byråns uppgifter. Begäran skall framställas till polisen, som utan dröjsmål skall föra ärendet till behandling av Europeiska polisbyråns. Polisen skall informera den som har framställt begäran om att Europeiska polisbyråns kommer att sända sitt svar direkt till honom.

Envar har rätt att avgiftsfritt be dataombudsmannen kontrollera att centralkriminalpolisen har förfarit lagligt när den har registrerat information om honom i Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem och förmedlat denna till Europeiska polisbyråns samt att informationen används på ett lagligt sätt.

Envar har dessutom rätt att begära att Europeiska polisbyråns gemensamma tillsynsmyndighet skall kontrollera att Europeiska polisbyråns inhämtar, registrerar, behandlar och använder hans personuppgifter på ett lagligt och riktigt sätt. Begäran skall framställas till dataombudsmannen eller polisen, som utan dröjsmål skall föra ärendet till behandling av Europeiska polisbyråns gemensamma tillsynsmyndighet.

En begäran om insyn enligt 1 mom. och en begäran om kontroll enligt 3 mom. skall framställas personligen hos polisen, varvid den som framställer begäran samtidigt skall styrka sin identitet.

17 §

Utlämnande av uppgifter till polisen för sådant ändamål för vilket uppgifterna har inhämtats och registrerats

Uppgifter som avses i 10 § får dock lämnas ut endast när det behövs:

Uppgifter som avses i 10 § får dock lämnas ut endast när det behövs:

Gällande lydelse

- 1) för tryggnad av statens säkerhet,
- 2) för avvärjande av fara som omedelbart hotar liv eller hälsa eller av betydande egendomsskada, *eller*
- 3) för förebyggande eller utredning av ett brott på vilket kan följa fängelse.

Uppgifterna får också lämnas ut genom teknisk anslutning.

Föreslagen lydelse

- 1) för tryggnad av statens säkerhet,
- 2) för avvärjande av fara som omedelbart hotar liv eller hälsa eller av betydande egendomsskada,
- 3) för förebyggande eller utredning av ett brott på vilket kan följa fängelse, *eller*
- 4) för förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet.

Centralkriminalpolisen har rätt att ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem till en polisenhet eller den som hör till polispersonalen lämna ut uppgifter för förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet.

Uppgifterna får också lämnas ut genom teknisk anslutning, med undantag av de uppgifter som avses i 4 mom.

18 §

Utlämnande av uppgifter till polisen för andra ändamål

Uppgifter ur registret över misstänkta, ur skyddspolisens funktionella datasystem och uppgifter enligt 10 § ur de register som avses i 8 § får dock inte lämnas ut för de ändamål som nämns i 1 mom. 5 punkten.

Uppgifter ur *datasystemet* för misstänkta, ur skyddspolisens funktionella datasystem och uppgifter enligt 10 § ur de register som avses i 8 § får dock inte lämnas ut för de ändamål som nämns i 1 mom. 5 punkten. *Uppgifter ur Europolregistret inom datasystemet för misstänkta får inte heller lämnas ut för ändamål som nämns i 1 mom. 4 punkten.*

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra än polisen

Ur polisens personregister får polisen genom teknisk anslutning lämna ut behövliga uppgifter till

- 1) utrikesministeriet och Finlands beskickningar för beviljande av pass, visum och uppehålls- eller arbetstillstånd,
- 2) gränsbevaknings- och tullmyndigheterna

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra än polisen

Ur polisens personregister får polisen genom teknisk anslutning lämna ut behövliga uppgifter till

- 1) utrikesministeriet och Finlands beskickningar för beviljande av pass, visum och uppehålls- eller arbetstillstånd,
- 2) gränsbevaknings- och tullmyndigheterna

Gällande lydelse

för bevakning av landets gränser och gränssområden, övervakning av utlandstrafiken, förebyggande och utredning av tullbrott och för övervakning av personers inresa och utresa,

3) domstolar och åklagarmyndigheter för följande av efterlysningar, fångvårdsmyndigheter för följande av efterlysningar av fångar samt till justitieministeriet och militärmyndigheterna för följande av dessas egna efterlysningar,

4) domstolar och åklagarmyndigheter för behandling av ärenden som gäller skjutvapen,

5) utlänningscentralen för behandling av ärenden som gäller finskt medborgarskap, utlänningars inresa till landet, vistelse och arbete i landet samt flyktingar och asyl, samt till

6) fordonsförvaltningen för upprätthållande av fordonsregistret inom datasystemet för vägtrafiken,

Föreslagen lydelse

för bevakning av landets gränser och gränssområden, övervakning av utlandstrafiken, förebyggande och utredning av tullbrott och för övervakning av personers inresa och utresa,

3) domstolar och åklagarmyndigheter för följande av efterlysningar, fångvårdsmyndigheter för följande av efterlysningar av fångar samt till justitieministeriet och militärmyndigheterna för följande av dessas egna efterlysningar,

4) domstolar och åklagarmyndigheter för behandling av ärenden som gäller skjutvapen,

5) *utlänningsverket* för behandling av ärenden som gäller finskt medborgarskap, utlänningars inresa till landet, vistelse och arbete i landet samt flyktingar och asyl,

6) *Fordonsförvaltningscentralen* för upprätthållande av fordonsregistret inom datasystemet för vägtrafiken,

7) *en tjänsteman som har sådana särskilda befogenheter som avses i 8 § polislagen, för utförande av uppgifter som avses i 1 § polislagen, enligt vad som föreskrivs i 17 och 18 §, samt*

8) *gränsbevaknings- och tullmyndigheter samt undersökningsavdelningen av försvarsmaktens huvudstab för förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet.*

Centralkriminalpolisen har rätt att till gränsbevaknings- och tullmyndigheter samt undersökningsavdelningen av försvarsmaktens huvudstab lämna ut uppgifter ur Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem för förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet. Uppgifterna får dock inte lämnas ut direkt genom teknisk anslutning.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

behörighet har polisen rätt att lämna ut uppgifter ur polisens personregister till Europeiska polisbyrån och till de nationella enheterna i Europeiska polisbyråns medlemsstater samt för registrering i Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem. Uppgifterna skall lämnas genom centralkriminalpolisens förmedling. Centralkriminalpolisen får lämna uppgifter till Europeiska polisbyråns informationssystem också genom teknisk anslutning.

Polisen har rätt att till Europeiska polisbyrån och Europeiska unionens organ och Europeiska gemenskapernas ämbetsverk och institutioner ge utlåtanden om tillförlitlighet, med iakttagande i tillämpliga delar av vad 23 § 1 mom. 2 punkten föreskriver om förutsättningar för att ge utlåtande och av vad 2—4 mom. föreskriver om det förfarande som skall iaktas när utlåtanden ges.

23 §

Utlåtanden om tillförlitlighet

Polisen har rätt att i behövlig omfattning använda uppgifter ur polisens personregister när utlåtanden ges om

1) tillförlitligheten hos den som sökt en tjänst enligt 7 § statstjänstemannalagen (750/94) eller som har utnämnts till en sådan tjänst, samt om

2) en persons tillförlitlighet när det är fråga om skötseln av en uppgift som ger tillträde till statshemligheter eller sådana företagshemligheter som kunde äventyra statens säkerhet eller ett betydande allmänt eller enskilt intresse om de röjs olovligen.

När utlåtanden enligt 1 mom. ges får dock uppgifter ur registret över misstänkta eller uppgifter enligt 10 § ur de register som av-

23 §

Utlåtanden om tillförlitlighet

Polisen har rätt att i behövlig omfattning använda uppgifter ur polisens personregister när utlåtanden ges om

1) tillförlitligheten hos den som sökt en tjänst enligt 7 § statstjänstemannalagen (750/1994) eller som har utnämnts till en sådan tjänst,

2) en persons tillförlitlighet när det är fråga om skötseln av en uppgift som ger tillträde till statshemligheter eller sådana företagshemligheter eller *informationer* som kunde äventyra statens säkerhet eller ett betydande allmänt *intresse* eller *ett betydande* enskilt ekonomiskt intresse om de röjs olovligen,

3) *en persons tillförlitlighet att få tillträde till en plats som är av betydelse för statens säkerhet, ett betydande allmänt intresse eller ett betydande enskilt ekonomiskt intresse, eller*

4) *en persons tillförlitlighet när det gäller att pröva frågan om han skall beviljas en föreslagen titel eller värdighet.*

När utlåtanden enligt 1 mom. ges får dock uppgifter ur *datasystemet* för misstänkta eller uppgifter enligt 10 § ur de register som

Gällande lydelse

ses i 8 § inte användas.

Den registrerade har rätt att få veta om ett utlåtande enligt 1 mom. 1 punkten har getts om honom, och han skall underrättas om att ett utlåtande enligt 1 mom. 2 punkten har begärts eller givits, om inte detta uppenbart äventyrar statens säkerhet.

Föreslagen lydelse

avses i 8 § inte användas.

Den registrerade har rätt att få veta om ett utlåtande enligt 1 mom. 1 punkten har getts om honom, och han skall underrättas om att ett utlåtande enligt 1 mom. 2—4 punkten har begärts eller givits, om inte detta uppenbart äventyrar statens säkerhet.

24 §

Utplåning av uppgifter ur personregister

Stadganden om den tid registrerade uppgifter skall bevaras utfärdas genom förordning.

25 §

Närmare stadganden

Uppgifter utplånas ur registret som avses i 2 § 2 mom. 2 punkten, när uppgifterna inte längre är nödvändiga för att den Europeiska polisbyrån skall kunna fullgöra sina uppgifter. Nödvändigheten att bevara uppgifter vidare undersöks senast tre år efter det att de införts i registret eller att deras nödvändighet förra gången kontrollerats. En anmärkning görs av en ny kontroll av uppgifterna. Om uppgifter som har lämnats ut till den Europeiska polisbyråns datoriserade informationssystem utplånas ur Europolregistret skall den Europeiska polisbyrån underrättas om utplåning av uppgifter.

Stadganden om den tid registrerade uppgifter i övriga register skall bevaras utfärdas genom förordning.

25 §

Närmare stadganden, föreskrifter och anvisningar

Polisens högsta ledning kan meddela närmare föreskrifter och anvisningar om hur åtgärder som enligt denna lag eller stadganden som har meddelats med stöd av den ankommer på polisen skall vidtas. Polisens högsta ledning fastställer de formulär som skall användas vid dessa åtgärder.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som stadgas genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.